

Anarkisten

Utkommer vær 14. dag

Abonnement mottages paa alle innen- og utenlandske postkontorer samt i Akersgaten 73 b, indre gaar, Kristiania.

Koster 60 øre kvartalet

Redaktør: KRISTOFER HANSTEEN, Vibes gate 8, 3. etg.

Fredag den 1. april. 1898

Til læserne.

ANARKISTEN vil utkomme vær 14. dag. Vilke ideer «Anarkisten» vil tale for, ligger jo i selve navnet.

«Anarkisten» staar aapen for envær, der har noet paa jærtet, og vi antar, at der ikke er saa faa av dem, der har det. Vi haaber, at der vil kunne bli diskussion i bladet, saavel mellem insennere som mellem redaktionen og insennere.

Vis der kommer saa mange abonnenter, at vi kan udgi bladet vær uke, vil vi straks jøre det.

Redaktionen.

Anarkisme.

Anarkisme er frihet.

Anarki er der, naar etvært menneske i etvært øieeblik i sit liv er fuldstændi uavhengi av de andre. Denne frihet maa være jennemført i alt, og den griper in i alle sider av livet. Ingen er i anarki avhengi av en rejering eller en øvrihet; ingen blir tvungen til at bøie sig for bestemmelser, tagne av andre eller av folk, der er valgte av andre. Heller ikke er man bunnen av bestemmelser, der er tagne av andre og en selv ved afstemning, eller bestemmelser, tagne av folk, som man selv og andre har valgt, eller har stemt imot. Love er der med andre or ikke; Man er ikke jort ufri av, va menneskene har ment for ens tid, av va flertallet i ens samtid mener, eller va man selv har ment for. For at der skal være anarki maa ikke menneskene være bundne av eller binne hinannen ved ufravigelige leveregler, en morallære, der oprethalles ve overtroiske religiøse forestillinger eller ved ringeakt eller ved selskabelig eller social utelukelse av den, som ikke lever efter disse regler. For at der skal være anarki maa den ene ikke forfølge eller skade den anden for meninger eller forestillinger, der er anderledes æn hans egne.

For at der skal være anarki maa envær kunne faa, va han eller hun trenger til livets ophaal eller for at tilfredsstille sine behov i envær henseende, uten noen- somhelst betingelse; men heller ikke maa nogen ha adgang til eller jøre forsøk paa at tvinge en annen til at arbeide for at tilfredsstille disse hans behov. For at der skal være anarki maa envær ha adgang til at arbeide, som han eller hun har lyst og finner frugtbringende; derfor maa produktionsmidlerne, joren, maskiner, fabrikker, værktøi og raastof staa til enværs raadighet. For at der skal være anarki maa ikke noe stykke jor tilhøre noen. For at der skal være anarki maa envær kunne faa skaffe sei de kunskaper han ønsker, faa vide og faa lære va han vil; og forældre maa ogsaa kunne la sine børn lære, va vær av dem vil, men heller ikke være tvungen til at la dem lære, va de anser for falsk.

For at der skal være anarki maa enhver — man og kvinne — kunne jøre, va han og hun vil, men heller ikke behøve at jøre, va han eller hun ikke vil.

Anarkismen vil opnaa saadanne tilstanne, og at studere paa og utvikle, vordan man skal opnaa saadanne tilstanne, vil «Anarkisten» jøre.

Vad oprethaller staten?

Vad er staten? Et samfun vil mange si. Men et samfun kommer vel ikke istan uten ved frivillig sammenlutning av endel mennesker? Er der da noensinne foregaaet en saadan sammenslutning for at danne de nuværende stater? La os følge et par av staternes tilblivelseshistorie. Den norske stat kom oprindelig istan derved, at Harald Haarfagre erobret hele lannet me untagelse av Jarlsberg og Oplannene, som hans nærmeste forfædre hadde erobret sammen. Kort før 1400 giftede en norsk konge sei med en dansk prinsesse, og disses efterkommere residerede i København; i 1660 opkastede kongen med støtte av en del av den danske borgerstan sei til enevoldskonge; dette hævdede han ogsaa for Norges vedkommende

uten at ha spurt et menneske her, om de ønskede at ha ham til enevoldskonge. Da kong Fredrik den 6te efter Napoleonskrigene i 1814, tvungen dertil av stormagterne, avstod Norge til Sverige, vad de tre bestemmende trodde kunne jøres, stod befolkningen i Norge eni imot dette. Goseier Bernt Anker sammenkalte endel goseiere paa sin gaar paa Eidsvoll, disse blev enie om at opfordre embedsmennene, goseierne, de velhavene borgere og en del av de rikeste bøunner til at vælge repræsentanter, der skulle vedta en grunnlov. Valget foregik, og en grunnlov blev vedtat. Befolkningens beslutethed paa at forsvare lannet til det siste jøre, at den svenske hær blev haalt stangen, og at Karl Johan, da Christian Fredrik tilbød at avstaa Norges krone til fordel for Karl den 13de, tok det parti at avstaa fra videre forsøk paa erobring og samtykke i, at Karl (den 13de) av stortinget blev valgt til konstitutionel konge av Norge. Det maskineri av en øvrihet, nemli embedsmenn, dommere, lensmenn, toldere, politi, som enevældet hadde lat efter sei, blev anvent til at sætte og haalle den paa Eidsvoll vedtagne forfatning i virkelighet. Alle tiliere love vedblev at jølle. Derved hadde joreierne og fabrikerne reddet sin eiendom, kjøbmennene sin handel og embedsmennene sine embeder. Om vordan de skulde kunne leve unner disse forhaal, som ikke hadde jor og ikke hadde penge til at kjøpe sine fornødenheter, blev der ikke talt. Men mot at de tok noe, naar de manglet mat og klær, hadde man værnet sei ve at la de gamle love fremdeles utøves av volsmaskineriet.

Som man ser hadde befolkningens store masse (det vil si alle kvinner og de fleste menn) ingen del i dannelsen av forfatningen, og om at de alle visste, at noet saadant foregik, fik de ialfall ikke kjenne forfatningens inhaal før derved, at den blev sat i utøvelse. Paa denne forfatning har da den norske stat senere været bygget. At samtiden hadde en forstaaelse av, at det var gaet saadan til, faar man vite av følgene or av kong Kristian Fredrik i hans trontale til det storting, der blev sammenkalt i oktober 1814 for at forhandle om man ville vælge Karl den 13de til konge og ingaa i den saakalte union med Sverige: «La mit minne leve iblant eder, Normenn, som en vens, der ville eder vel, der bevarede lannet fra anarkiets rædsler.»

Av den nulevende slægt er ingen

[illegible]

Bismarcks regering kom krigen med Danmark til at se ud som en succes. Førhen havde bevidnet, at bærgerne de frantegne i 1870 inden og det lykkedes, Paris, under bevidneten til at jernpaa den tyske besættelse. Wilhelm af Preussen blev udråbt til kaiser af Tyskland. De dele af bevidneten, der var imod det, måtte have set i det, var der selv, at det store har stod under den nye kaiser kommando og var under krigen blev vant til at tyske orkester. Den revolutionære bevægelse blandt proletariet uimodlyst med storre betydning og det i kampen mod

Den franske stat har, som ovenfor nævnt, sin oprindelse fra Karl den stores erobringer, der blev delt mellem hans sønnesøner. I det 17de og 18de århundrede gik riket over til at bli enevoldskongedømme; i denne tid regjeredes folket med stor strenghed og blev upåagt av kongen og adelen; revolutionerne 1789, 1830 og 1848 jorde en ende paa kongedømmet.

Vi er det, da, som opretholdes af den danske institution, vi væsen helt jens-
som er brutale!
Det er indbylningen, den indbylning, at saaten er et saam, den indbylning, at beklædningen i et hat ma, daane et foruden for at forvare sig mod beklæd-
ningen i andre lande, den indbylning, at nogle ma beske og andre lyde.

[illegible]

Men ingen refleksioner, — faktisk er, at mange, for glødende begejstrede, at mange, for tro saavel paa den socialdemokratiske sags som den politiske aktion. De er gaaet videre — er trovne

[illegible]

misten om far, foredrag, præfektur, årsberetningen for mine ægte, til 23. ejendoms (og 86 kreuzer²⁾, for kvinder 240 kr. og 93 kr. Der tillægges ugent 62 kreuzer (= 1 Kront og 6 øre) for man og 43 kr. (= 72 øre) for kvinder som lægen. Disse tal beredte, som beretningen selv intet viser, om foranstaltning af folketællinger, der besigtigede hele aaret, vistene. *Naturhistorisk interesse der alene!* Disse folk, og topmalt, naar de har et hvide sans meget som hvidene av aar 1840, og som de smukke stanset. Følget reducerer den smukke stanset.

der et saa karakteristisk. Man kan
grun mistro eventr or av de ungars
myndheter. Intetis i verden gives d
et bourgoisi, som i sin uforstaaet
fordervethed, sin granselose letlakth
i sin overriske voldsomhet er saa h
i *marxist* som det magyarske.
eksempel til;

ing skal
konstrukt,
eller uten
forsett utt
skale arbe
vinge at
ellen for
grytskade
justison.
foret sit ar
domsen);

Næi, sa
astatise n
like mule
are blif de

Pe

I de t
havt flere
Det har fo
konfektret
bekjente so
vor d. H
med træng
ist, som i
dure, fik t
eller vil vi
— Men da
en mengde
politiet ve

Et
fæl-
ste
er
te
ed
et
et

makesve
polititumæ
bøger, bre
skudsbok
kasse, yde
zer og en
eka hadd
gultmarbe
bestagigt,
husnumse

[illegible]

tephritis tyroni.
 disse uet har Pestepidemi-
 variabilitet eller himmen-
 samsette busnesseskisme og
 asier, det har overgt alle
 E. Schmitt) in politik og
 fotografert dem. En social-
 rosteleste mot dem med
 svar: «Det som roll ned,
 binne dem fast med tanger,
 sinner disse stykke er dog, at
 penge - og konflikte
 busnesseskisme under
 skete på
 beinte La-
 inatte i
 Polmi:
 Vaa s
 Ag, dem
 asten, me
 ut, dem
 påske in
 øske. Dhe
 inamens
 ved volly
 Alt d
 podnafi

Ved denne leilighet falt der
et lan.
Ogsaa
laan fo
haap, a
fetter si
værende
Ungarn

[illegible]

her i by
 herige
 Hykket
 i homme
 og sam
 den?
 turgist
 kan en
 nyheds
 kunde
 rødgæ

Ungarn feirer iaar jubel-
revolutionen i 48. La os
betinge den ungarske befolkning
og derfor ogsaa den ungarske
revolution paa den eneste
sikkert sikre Maade
at iaa
afslutte
og —
De

[illegible][illegible]

arbejd — var uden magt. den relative fattigdom *ma-*
den *er* kapitalismens første liv-
; de, dette vel disse «humnjertige»,
er ligger det over deres interesse-
søge fattigdommens årsag og
denne væk. Det er kun den
fattigdom med sult og frost-
«ugudelighed» de byrt sig om.
er hunnet og valkret at hjælpe

gangen mærkes af dem, som af vore samfundsforhold er sat til at leve af barmhjertighed. Men gjør den det?

j.

Om «Fridom», Ivar Mortensons tidsskrift, skriver *Les temps nouveaux*, en anarkistisk avis i Paris:

«Hele draget i dette tidsskrift er meget frisinnet, enda at det spiller mere in paa det nationale end de franske frihetsaviser. Men er det allikevel ingen skryt og store or ved det.

Kanhenne ogsaa frihetsflokkee her vil jøre et værk: Styrke de forsjetlie nationale eiendommeligheter likesom den fremmer vært menneskes eiendommelighet, motsat den tyske socialisme, som synes bare at jævne og slette og støpe alt sammen i et ensartet og kjedsommeli fællesskap.»

Ogsaa vi vil anbefale dette tidsskrift. Det er interessant at stifte bekjentskap med denne tænker-digter, der med sit digterblik har seet menneskenes historie ned igjennem tiderne og gir en poesi-fylt fremstilling derav. Det er menneskenes historie i Norge han fremstiller. Man lægger boken fra sei med følelsen av, at dette er skrevet av en man, der ikke har en draape annet en norsk blod i sine aarer og er av en slegt, der har levet i det indre av Norge. Naar skildringen en sjelden gang faar et svakt stenk av et almenmenneskeli præg, har man intryk av, at va der rækker utenfor Norges grænser, kun er bygget paa dunkle anelser. Men menneskenes historie i Norge, den kjenner han, og den kjenner han liksom av naturen, hans kjenskap er ikke en frukt av anstrængt studium, forstaaelsen er for ham en naturgave.

Skildringerne er skrevne paa maalet, dette bidrager til at uthæve deres eiendommelighet, ja de kunne ikke engang ha faat livet uten paa maalet.

Skulde der være noen, vem maalet faller tungt, kan vi forsikre dem — i alfald for norske vedkommende — om, at naar de har arbeidet sei igjennem 4 sider, saa gaar resten av sei selv.

50 aars jubilæet for revolutions-bevægelserne i 1848 har netop været feiret i hele Tyskland og Østrig. 18de mars blev feiret av folk av alle anskuelser untagen av konservative, omæn ikke alle lægger den samme betydning deri. Om begivenhederne i 1848 i Wien skal vi senere levere en udførligere skildring.

Om anarkisternes feiring av 50-aarsjubilæet i Berlin skriver «Der Socialist» følgende:

Den 18de mars samledes vore meningsfæller i lokalet »Königsbank«, Frankfurterstrasse, for, som vært aar, at høitideliholle dagen. At iaar, det femtende efter ophævelsen av og Berliner-nes seir over en gammel uorholten regering, interessen for 1848 overgik interessen for kommuneopstannen, er naturlig. Vor meningsfælle Landauers foredrag jalt da ogsaa fortrinsvis 48-revolutionens historie i Tyskland. Saa grundi som det er muli innen et saadant foredrags rammer, løste taleren sin opgave. Fult av aan og il var hans næsten to timer lange

foredrag, og en livli, hævet stemning gik jennem forsamlingen, som fylte den temmeli store sal til siste plas. Mere en 800 personer maa ha været tilstede; et borgerli blad nævner ænog 1000. Vore meningsfæller av sangforeningen »Frisch voran« (Frisk fremad) bidrog redeli sin del til at frembringe en værdi stemning ved at foredra Herwegh's »Morgenzuruf« (Morgenrop) og »Frisch auf, mein Volk« (Freidi op, mit folk). Vor enighet mellem stemmerne partout ikke ville bli, var tilhørernes enighet i forstaaelsen av de herlie sange saa meget større; og heller ikke noen annen misklang formørkede stemningen i det imposante møte.

At gaden foran lokalet var besat av hr. Boesel (en politidirektør) og hans skarer, er selvfølgelig. Staten skaaner ikke sine bestillingsmæn, og trods det fuktie vær — det var netop et vær som 24. september 1896, dagen for det berømmelie møte i Berliner-utstillingen — maatte disse folk haalle taalmodi ut til vi kom fra det gode varme rum. Et par ottegroshens ikkefunktionærer, som straks de traate in i salen, blev kastet ut ijen, stampet efter motets slutning annu paa fortauget.

I løpet av dagen var der bleven lagt mange hundrede kranse ned paa den kirkegaard, vor de, der falt i marsdagene, ligger. Sogar ænnu mere en de foregaaene aar hadde folket betænkt sine døde med blomster og minneur. Jort til en stor rø flate ve kransestøiferne, lyste kirkegaaren paa lang avstan de masser, som trængte sei frem, imøte jennem de ænnu bladløse træer og politikordonnerne.

Fra vore meningsfællers side var der iaar, saavit vi formaadde at tælle, blit nedlagt 11 kranse med sorte sløifer. Deriblant noen fra Berlineranarkister, en fra anarkistiske mæn, fra anarkistiske kvinner, fra meningsfællerne i Rixdorf, i Rummelsburg, i Eberswalde, fra «Der Socialist» og «Arme Konrad»s redaktioner og noen til. Den siste, som ogsaa et par andre, var der om morgenen bleven jort insigelse mot av politiat. Sløfen blev beslaglagt. Den innehaalt et vers av Ludwig Pfan: «Dere er givne til folket, ikke berøvet det: Dere drager i kampen, lik blodie meteoror om deres hoder, som trodde dere døde.»

Man ser, disse linjer støter ikke paa noen maate an mot noen paragraf og dog falt de for beskær-saksen.

Vort festnummer kunne notere god mottagelse og livli avsætning. Det gik væk til siste nummer.

«Reconcentrados»

er spaniernes betegnelse paa de 400,000 personer, mest oldinge, kvinner og barn, som unner generals Weylers regimenter fra landet blev jaget ind i byerne for at de ikke skulde kunne hjelpe oprørerne. Av disse 400,000 er efter de konservatives opgaver 210,000 døde av sult. Spanien kunde ikke beseire oprørerne, og disse kunde heller ikke drive spanierne ud av de befæstede byer og befri de stakkars »reconcentrados«, som ingen annen hjælp har hat æn den, de har faat fra De forenede stater. Den amerikanske senator Thurston har i senatet git en skildring af tilstannen blant disse mennesker i de kubanske byer.

«Aldri i sit liv», sier Thurston, «vil han kunne glemme de frygtelie scener, han hadde vært øienvidne til. Mænd, kvinner og barn døde uden en eneste klage. Spanian har ikke anvent de skjænkete penge til at frelse disse mennesker fra en elendi død, og det vil heller ikke i fremtiden gjøre noget i den retning. De forenede staters veljorehet maa ta sig af de mange trængende, maa pleie dem og ernære dem, vis de ikke skal dø hungersdøden allesammen.»

Amerikansk. Ruedebuschs, forfatter til boken »Frie mennesker i kjærlighet og ækteskap«, er efter en paragraf fra før synfloden dømt til en mult. Trods straffens litenhet en haarreisende dom. — Paa den annen side er foroveren av det siste skyteri paa de streikende kulgrubearbeidere i Hazleton, der var anklaget for mord, — blit frikjent.

Det frie samfun, av John Most, med tillæg av Kristofer Hansteen, faaes hos Kristofer Hansteen, Vibes g. 8 IV for 5 øre eller mot insennelse av 10 øre i frimærker.

Ivar Mortenson:

Fridom

Tidsskrift for sjølvstyre aa sjølvhjelp, 6—8 hefte om aare (minst 12 store ark) kan tingas paa alle posthus aa i eksped. Oslo prenteverk, Akersgata 73 b, Kristiania. 2 kr. aare. 1ste hefte aa faa serskilt for 50 øre i eksped.

Anarkistiske aviser og tidsskrifter:

Fridom, Kristiania, Akersgaten 73b.

Der Socialist, Berlin, N. O. Elisabeth Strasse 66, vorn II Tr.

Les Liberaire, Paris, 5 rue Briquet.

Le Temps nouveaux, Paris, 140 rue Mouffetard.

Le père Peinard, Paris, 15 rue Lavieuville.

Freedom, London W. C., 7 Lambs Conduit Street.

De aviser, til vilke dette blad blir sent, anmodes om at senne bytte-exemplarer.

Die Zeitungen, zu welchen dieses Blatt geschickt wird, werden aufgefordert, Tauschexemplare zu schicken.

Redactions of journals, which receive «Anarkisten», are requested to send their journals as exchange.

Arbeidsløse kan abonnere paa dette blad uten at betale kontingent for den tid, de er uten arbeide.

Oslo prenteverk.